

GVS 420

JANUAR-APRIL 2015
LETO XCVI - ŠTEVILKA 420

GLASILO

VRHOVNEGA SVETA
SALEZIJANSKE DRUŽBE
SV. JANEZA BOSKA

URADNI ORGAN ANIMACIJE IN OBVEŠČANJA ZA SALEZIJANSKO DRUŽBO

Ángel Fernández Artime

KAKOR DON BOSKO, Z MLADIMI, ZA MLADE

RAZLAGA VEZILA 2015

VRHOVNO VODSTVO DON BOSKOVIH USTANOV - RIM
SALEZIJANSKA INŠPEKTORIJA SV. CIRILA IN METODA - LJUBLJANA

Naslov izvirnika: *»Come Don Bosco, con i giovani, per i giovani«*,

v: Atti del Consiglio generale della Società salesiana di San Giovanni Bosco

letto XCVI, januar-april 2015, št. 420

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije in obveščanja za salezijansko družbo

Prevod: Janez Potočnik

Uredil: Marjan Lamovšek

Računalniški prelom besedila: Marjan Lamovšek

Izdal in založil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Razmnoženo za člane Salezijanske inšpektorije sv. Cirila in Metoda – Ljubljana

Ljubljana, januar 2015

Moji dragi bratje in sestre!

Ob začetku tega pisma, ki naj bi bilo nekak komentar oz. razprava o temi vezila za leto 2015, želim najprej ljubeče pozdraviti vse moje brate salezijance in moje sestre salezijanke, ki jim je po vrhovni materi v skladu z našim izročilom najprej izročeno vsakoletno vezilo. To pismo pa potem postane skupni predlog za vso našo salezijansko družino na svetu.

To vezilo vam izročam s prisrčnimi in iskrenimi voščili za božične praznike in ob začetku novega leta; in te trenutke praznovanja doživljamo kot dar in Gospodovo milost. Iz vsega srca si želim, da bi bila ta moja voščila resnično priložnost, da bi vsakega osebno pozdravil. Ker pa to dejansko ni mogoče, upam, da vas bodo dosegle vsaj te moje misli, ki vam jih izročam s to svojo preprosto razlago osrednje teme vezila za leto 2015.

1. PRELEPA DUHOVNA DEDIŠČINA

Napoved vezila ob začetku novega leta je naše družinsko izročilo, ki ga označujem kot našo »prelepo duhovno dediščino«. Gre namreč za nekaj, kar je bilo don Bosku od nekdaj zelo pri srcu.

Prva sporočila (pravimo jim 'vezila'), ki jih najdemo v našem izročilu, segajo v 50. leta 19. stoletja (1850). V Biografskih spominih¹ beremo, na kak način je don Bosko želel komu dati kak nasvet: do časa do časa mu je napisal kak listek. Nekateri od teh listkov so se ohranili. Gre za zelo osebna sporočila, ki vabijo, da bi dotični naredil kako dobro delo ali pa popravil kaj, kar ni bilo v redu. Že od prvih let oratorija je don Bosko ob koncu leta vsem svojim mladim skupaj izročil eno splošno vezilo, poleg te pa še posebno misel vsakemu mlademu posebej. Splošno vezilo, ki je bilo za vse, je običajno vsebovalo nekaj usmeritev za naprej, nekaj podarkov, na kar naj bi bili vsi pozorni, *da bi tako dobro potekalo začeto novo leto*. Skoraj vsako leto je don Bosko svojim mladim izročil vezilo.

Zadnje vezilo - zadnje don Boskove misli njegovim sinovom - je bilo dano v prav posebnih okoliščinah. Zapisano je tudi v Biografskih spominih². Don Bosko, ki je slutil, da se iztekajo njegovi zadnji zemeljski trenutki, je dal poklicati Mihaela Ruo in mons. Janeza Cagliera. Z zadnjimi močmi, ki so mu še ostale, je dal njima in vsem salezijancem nekaj zadnjih priporočil. Blagoslovil je hiše v Ameriki in številne sobrate, ki so živeli v tej deželi; blagoslovil je vse italijanske sotrudnike in njihove

¹ Prim. MB III, str. 616-617.

² Prim. MB XVIII, str. 502-503.

družine. Na koncu pa je prosil okoli stoječe salezijance, naj mu obljubijo, da se bodo *ljubili kot bratje ... in da naj priporočajo pogosto obhajilo in pobožnost do presvete Marije Pomočnice*.

Mihael Rua, ki si je zapomnil te don Boskove besede, je v svoji tretji okrožnici opisal tisti trenutek in tiste besede ter dodal, da *»bi to lahko služilo kot vezilo za novo leto in ki bi ga bilo treba poslati vsem vsem salezijanskim hišam. Želel bi si, da bi bilo to vezilo za vse življenje; naj pa tokrat res služi kot vezilo za novo leto.«*³

2. VEZILLO, ZEDINJUJOČA BESEDA ZA VSO SALEZIJANSKO DRUŽINO

Našo salezijansko družino v prvi vrsti odlikuje in označuje dejstvo, da je *karizmatična družina*⁴, v kateri primat Boga, ki je občestvo, tvori srce salezijanske mistike. To nas vodi nazaj k izviru »karizme« Duha, ki nam je bil poslan po don Bosku, da *»bi mi zdaj to karizmo v soglasju s Kristusovim telesom živeli, jo ohranjali, preučevali ter stalno razvijali, tako da bi trajno rasla«*.⁵ V tem občestvu prepoznamo raznovrstnost in hkrati enost, ki ima svoj izvor v krstni posvetitvi, v medsebojni delitvi don Boskovega duha in v udeležbi pri salezijanskem poslanstvu v služnji mladim, predvsem najbolj ubogim.⁶

Zato v vsakem vezilu poudarjamo ta občestveni vidik, ki je prioriteta naše družine. Dobro je namreč, da lahko vezilo pomaga raznim skupinam salezijanske družine pri njihovem pastoralnem načrtovanju. *Toda njegov glavni namen ni, da bi na njegovi osnovi naredili letni pastoralni načrt, vezilo želi biti ustvarjalno sporočilo edinosti in občestva za vso našo salezijansko družino, tako da bi bili vsi usmerjeni v skupni cilj*. Potem pa bo že vsaka 'veja' (skupina) tega velikega drevesa salezijanske družine videla, kako ga uresničiti v življenju, kaj konkretno narediti.

Dragi bratje in sestre naše salezijanske družine, zato za leto 2015, ki nam ga podarja Gospod, predlagam naslednje vezilo:

³ Prav tam.

⁴ Prim. Osebna izkaznica Salezijanske družine, člen 5.

⁵ Mutuae Relationes, 11.

⁶ Prim. Osebna izkaznica Salezijanske družine, člen 4.

Kakor don Bosko, z mladimi, za mlade!

3. KAKOR DON BOSKO: Z NJEGOVIM PASTORALNIM SRCEM IN Z NJEGOVIM VZGOJNIM DELOVANJEM, VKLJUČENI V BOŽJO ZGODOBO

Reči danes **KAKOR DON BOSKO** pomeni predvsem: v vsej polnosti znova srečati in odkriti don Boskovega duha, ki mora imeti, tako danes kot včeraj, vso svojo karizmatično moč in ves svoj pomen.

Od vsega, kar bi lahko pojasnjevalo to karizmatično resničnost, bi na tem mestu rad poudaril dva vidika:

- Pastoralna ljubezen (ali: *srce 'Dobrega pastirja'*): to je tista prvina, ki mobilizira vso don Boskovo bit in vse njegovo delovanje.
- Njegova zmožnost uvida v *'sedanjost'* in se tako pripraviti na *'prihodnost'*.

3.1 Don Bosko s srcem 'Dobrega pastirja'

Srce našega Gospoda Jezusa, dobrega pastirja, zaznamuje vse naše pastoralno delovanje in je za nas najpomembnejša referenca. V don Bosku pa odkrivamo *'salezijansko'* konkretizacijo le-tega (kar se je izoblikovalo v edinstvenem duhu v Valdoccu, v duhu Morneseja ali pa v značilnih prvinah skupin salezijanske družine). Zato je don Boskova karizma, ki jo je v blagor Cerkve vzbudil Sveti Duh, prvo stičišče za vse člane salezijanske družine. In temu rečemo *salezijanska karizma*, ki vse nas objema in nas vse združuje.

Don Boskov *'posrečeni izraz'* (ki je bil program njegovega življenja) »Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam zelo rad!« so res najprej besede, še bolj kot to pa v pravem smislu besede *'temeljna vzgojna izbira.'*⁷ Dobro

⁷ Prim. Janez Pavel II, *Iuvenum patris*, številka 4 (v slovenščini: Salezijanska duhovna knjižnica 21, str. 22)

vemo, da je don Bosko za svoje mlade opravljal veličastna dela: z besedami, spisi, združenji in družbicami, z ustanovami, vzgojnim delom in sprehodi; s srečanji s civilnimi in cerkvenimi osebnostmi, s papežem samim. Svojim mladim je razodeval skrbno pozornost, da bi tako v njegovi očetovski ljubezni lahko odkrivali znamenja tiste ljubezni od zgoraj.«⁸

Ta posebna ljubezen do mladih, do vsakega mladega, je bila tista, ki ga je gnala, da je storil vse, kar je bilo mogoče, da je razbijal stare kalupe in stereotipe, samo da bi prišel do njih. O tem v »postopku za don Bosko-vo kanonizacijo« leta 1892 pod prisego priča tudi Frančišek Dalmazzo: »Nekega dne sem videl, kako je don Bosko na eni glavnih mestnih ulic pustil ob strani mene in Ruo, ki sva ga spremljala, da bi mlademu jokajočemu zidarčku pomagal povleči preobložen voziček, katerega, tako se je zdelo, sam ni mogel premakniti.«⁹

Ta posebna ljubezen do mladih je don Boska gnala k temu, da je vse svoje življenje daroval za njihovo dobro, za njihovo rast, razvoj in človeško blaginjo ter za njihovo večno zveličanje. To je bilo življenjsko obzorje našega očeta: biti popolnoma za mlade, vse do zadnjega diha! To zelo lepo zapiše neka naša sestra, ki je študirala don Boska: »Don Boskova ljubezen do teh mladih je bila zelo stvarna in primerna. Zanimal se je za vse njihovo življenje, prepoznaval njihove najnujnejše potrebe in zaznaval tudi tiste najbolj skrite. Trditi, da je don Bosko svoje srce docela podaril mladim, pomeni, da je bila vsa njegova osebnost, njegov razum, srce, volja, telesne moči, vsa njegova bit usmerjena v to, da bi mladim delal dobro, da bi spodbujal njihovo celostno rast in jim želel večno zveličanje. Torej: biti 'človek srca' je za don Boska pomenilo biti popolnoma predan blaginji svojih mladih in jim vse do zadnjega diha darovati vse svoje moči.«¹⁰

Na podoben način ga je vodila prav ista gorečnost, da je poiskal rešitev za dekleta. To je storil v povezanosti in sodelovanju s soustanoviteljico Marijo Dominiko Mazzarello in z njo povezano skupino mladih žena, ki so se v župnijskem okolju posvečale krščanski vzgoji deklic.

Njegovo pastoralno srce ga je spodbujalo, da je na podoben način računal še na druge sodelavce, moške in žene: na 'posvečene z zaobljubami' in na 'sotrudnike', ki bi bili udeleženi pri vzgojnem in apostolskem po-

⁸ Prav tam

⁹ Processo Ordinario, copia pubblica, fogli 870-972, citato in Bosco Teresio, Don Bosco visto da vicino, Elle di Ci 1997, p. 108.

¹⁰ P. Ruffinato, Educiamo con il cuore di Don Bosco, in "Note di Pastorale Giovane", n. 6/2007, p. 9.

slanstvu.¹¹ Temu dodajmo tudi njegovo zavzeto pospeševanje posebne pobožnosti do Marije Pomočnice kristjanov in do Matere Cerkve ter njegovo skrb in naklonjenost za njegove nekdanje gojence.

V središču vsega njegovega delovanja in njegove vizije je bila - *pastoralna ljubezen*; kot pravi 'motor' njegove osebne moči je namreč »dejstvo, da je svojo osebno svetost uresničeval z vzgojnim prizadevanjem, ki ga je živel z gorečnostjo in apostolskim srcem«. ¹² Ta pastoralna ljubezen - to, da se je čutil scela vključenega v 'Božjo zgodbo' - je za don Boska pomenila, da je imel Bog primat v njegovem življenju, da je bil Bog razlog njegovega življenja, njegovega delovanja in njegovega duhovniškega služenja; in to tako, da mu je zaupal vse do drznosti. Ta *vpetost v 'Božji načrt'* je zanj pomenila: ljubiti mladega, vsakega mladega, ne glede na njegovo stanje ali okoliščine, in sicer zato, da bi ga privedel do polnosti človeškega bivanja, ki se je razodelo v Gospodu Jezusu, in bi mogel živeti kot pošten državljan in kot dober Božji otrok.

To mora biti 'ključ' naše biti, našega življenja in uresničevanja salezijske karizme. Če smo prišli do tega, da bo vsakdo izmed nas globoko v svoji notranjosti začutil ta ogenj, to vzgojno strast, ki je don Boska vodila do tega, da se je z mladim 'srečal na ti' (iz oči v oči); da je verjel vanj, z zaupanjem, da je v vsakem tudi seme dobrega in Kraljestva; da bi mlademu pomagal odkrivati tisto, kar je najboljšega v njem, in mu pomagal srečati Gospoda Jezusa ... potem bomo brez dvoma uresničili tisto najlepše v tej naši salezijski karizmi.

3.2 Božja in človeška zgodovina

Verjamem, prav tako tudi mnogi med nami, da je imel don Bosko posebno zmožnost branja znamenj časa. Uspelo mu je, da je 'posvojil' številne pobude, ki jih je ponujal njegov čas na področju duhovnosti, družbenega življenja, vzgoje in izobraževanja ... vsemu temu pa je znal dati zelo osebni pečat, kar ga je naredilo drugačnega in različnega od drugih velikanov njegovega časa.

Vse to mu je omogočalo, da je razumeval 'danes - sedanost', kot da bi že živel 'jutri - prihodnost'! Don Bosko je na 'sedanjost' gledal z očmi »Božjega zgodovinarja«, z očmi tistega, ki zna na zgodovino gledati tako, da v njej prepozna znamenja Božje navzočnosti. Zgodovina sedanosti in ne preteklosti! Na zgodovino je torej treba gledati s tisto bistrovidno-

¹¹ Prav tam, 10.

¹² Prav tam, 5.

stjo, ki jo zmoremo samo s ponovnim prebiranjem dogodkov v Gospodu, in tako dajati odgovore na potrebe mladih.

Zaradi don Boskovega načina življenja in delovanja smo zato tudi mi danes poklicani, da se obrnemo k našemu očetu in ga poprosimo, naj nas nauči brati znamenja časov, da bi lahko pomagali mladim.

To isto prepričanje izraža Posebni VZ, ko pravi, da je »don Bosko imel zelo močan čut za potrebe časov. V tem duhu so bili vzgojeni tudi njegovi prvi sodelavci. Sodobna družba s svojimi hitrimi in globokimi spremembami zahteva *nov tip osebe*: take, ki bo sposobna premagati strah, ki ga te spremembe povzročajo; take, ki se ne bo prepustila danim rešitvam, ampak še naprej iskala; take, ki bo sposobna razlikovati med tem, kar je trajno, in tem, kar je spremenljivo, ne da bi pri tem zapadala v skrajnost.¹³ Ta želja po aktualizaciji karizme in ta pot, ki je pred nami, od nas upravičeno zahteva, da odkrivamo njegovo pastoralno srce, ki je bilo tako zelo živo, prilagodljivo in zmožno vživljati se v danosti »tukaj in zdaj«.

4. Z MLADIMI, ZA MLADE - ŠE ZLASTI ZA NAJBOLJ UBOGE

4.1. Z MLADIMI - biti z njimi in med njimi

Pravimo: **Z MLADIMI**. Bratje in sestre naše salezijanske družine: izhodišče našega '*postati meso in kri*' (*INKARNACIJA*), naše salezijanske karizme je, da **SMO Z MLADIMI**, da smo z njimi in med njimi, da jih srečujemo v njihovem vsakdanjem življenju, da poznamo njihov svet, da ljubimo njihov svet; da jih spodbujamo v tem, da bi bili protagonisti lastnega življenja, da bi v sebi prebudili čut za Boga, da bi jih navduševali živeti za visoke cilje.

Svet mladih je svet možnosti. Da bi lahko bili kvas sredi tega sveta, moramo *poznati ter pozitivno in hkrati kritično vrednotiti to, kar mladi cenijo in ljubijo*. Pravi izziv za naše poslanstvo med mladimi je v naši preroški zmožnosti, da beremo znamenja časov, kot smo že rekli za don Boska; se pravi, o čem nam govori Gospod in kaj od nas zahteva po teh mladih ljudeh, s katerimi se srečujemo.

Ta izziv se začne s tem, da zmoremo poslušati in da pogumno in drzno zastavimo neposredni dialog z njimi, brez kakih stališč in ne da bi sami sebi vnaprej prisojali posest resnice. Sprejemamo držo 'učenca' in tako bomo veliko izvedeli o njih samih in o podobi Cerkve, ki jo mi poosebljamo zanje. Mladi pričakujejo kaj od nas: s svojimi besedami, s

¹³ PVZ, n. 665.

svojo navzočnostjo ali pa s svojo 'brezbrižnostjo', s svojimi odgovori ali pa s svojo odsotnostjo. In o tem nam govori tudi Sveti Duh, v njih in po njih. Srečanje z njimi nas ne bo nikoli pustilo praznih, nasprotno, vzajemno bomo drug drugega obogatili in spodbudili.

4.2. Z MLADIMI - tako, da jim pokažemo svojo posebno pastoralno ljubezen

Pravimo: z MLADIMI, kajti to, kar napolnjuje naša srca od trenutka, ko je vsakega med nami poklical Gospod Jezus, je posebna pastoralna ljubezen do otrok, do dečkov in deklic, do mladih fantov in deklet. Ta posebna ljubezen se bo v nas razodevala tako kot pri don Bosku: kot naša resnična predanost mladim, da bi iskali njihovo dobro, da bi temu namenjali vse svoje življenje, vso svojo moč, ki jo premoremo.

Naše skupnosti, ne glede na skupino naše družine (redovniške skupnosti, skupnosti molitve in poslanstva, pričevanjske skupnosti ...), naj si prizadevajo za to, da bi bile v svojem okolju »vidne« med mladimi. Ta 'vidnost' zahteva razločevanje, izbire in opustitve. Predvsem pomeni, da si prizadevamo za zastonjskost v služenju, za vesele bratske odnose, za skupno načrtovanje molitve, srečevanj in služenja. Le-to pa bolj kot kdaj prej zahteva »odprto hišo«, ki bo z raznimi pobudami in predlogi odgovarjala na problematiko mladih tistega območja. Kdo ve, ali se mladi zavedajo vrednosti, ki jo prinaša moč »gorečega salezijanca«, ki jo prinaša skupina prijateljev. Prizadevanje za 'pomenljivost' od naših skupnosti zahteva, da bi živele v tisti zdravi napetosti, ki spodbuja raziskovanje in razločevanje ter vodi tudi do določenih odločitev, ki pa jih je treba stalno preverjati, jih vključevati v molitev ter preverjati v bratskem življenju in v pastoralni praksi.

4.3. ZA MLADE - še zlasti za najbolj uboge

Ob raznih priložnostih sem vam omenjal spodbudo papeža Frančiška, da je treba iti na *obrobja*; pri tem je sicer mislil na vso Cerkev, ampak glede tega nas je zelo zavzeto in neposredno nagovarjal in nas prosil, da naj gremo na obrobja: na obrobja k mladim, ki so daleč od vsega, izključeni, skoraj brez kakršnihkoli priložnosti.

Povem vam, da je za nas salezijansko družino *obrobje* res nekaj našega; *obrobje je za nas nekaj bistvenega, je naš salezijanski DNK*. Je bil don Boskov Valdocco kaj drugega kot obrobje velikega mesta? In kaj je

bil Mornese, če ne podeželsko obrobje? V svojem osebnem spraševanju vesti in v spraševanju vesti naše celotne družine se moramo soočiti s tem močnim cerkvenim klicem, ki je tudi jedro evangelija. Vprašati se moramo o tem, koliko smo res z mladimi in za mlade, zlasti za najbolj uboge, potrebne in izključene. Ni nam treba iskati severnice, naše 'zvezde vodnice', kajti naša karizmatična identiteta so zadnji, najbolj ubogi, tisti, ki nas najbolj potrebujejo. In soočiti se moramo s to karizmatično identiteto, da bi našli svoje mesto in način kako danes, »tukaj in zdaj«, živeti svoje poslanstvo.

4.4. ZA MLADE - ker imajo pravico, da srečajo in se oprejo na verujoče in odrasle vzornike

Vse bolj je tudi očitno, da lahko svoje služenje mladim v veliki meri uresničujemo po *verujočih in odraslih vzornikih*. Mladi jih iščejo, želijo se srečati z zavzetimi, toda 'normalnimi' kristjani; s takšnimi, ki jih lahko tudi posnemajo in ne samo občudujejo. Naši mladi potrebujejo za oblikovanje svoje osebnosti zgled drugih, tako kot za vsa druga področja življenja tudi za to, da bi se naučili živeti lastno vero, vendar bolj na osnovi pričevanja življenja kot pa na osnovi poučevanja.

Zato naše pastoralno delovanje ne more biti zgolj ustaljena in enosmerna naloga, kajti položaj mladostnikov in mladih danes je zelo raznovrsten. To od nas vzgojiteljev in vzgojiteljic zahteva poglobljeno držo, da bi bili pripravljene 'izgubiti svoje življenje' in ga darovati za Kraljestvo, da bi sprejeli uboštvo, da bi znali omejiti svoje potrebe, da bi bili trezni v izbirah osebnega in skupnostnega poslanstva, kjer bi vselej dajali na prvo mesto osebe, se z njimi srečevali in jim služili.

4.5. ZA MLADE - za katere bo osebno srečanje priložnost, ko bodo začutili, da jih kdo spremlja

Delo z mladimi in za mlade ni le privilegij, da bi ostali v stiku z ljudmi, ki so še polni življenja, moči, sposobnosti, sanj in svežine ... delo z mladimi je predvsem priložnost, ki nam omogoča, da bi hodili skupaj z njimi zato, *da bi se znova vrnili k Jezusu, da bi si znova usvojili njegovo življenje in njegovo sporočilo*, ne da bi precejali njegovo korenitost, ne da bi se izogibali vselej nadležnemu soočenju z našo lestvico vrednot in našim načinom življenja. Prepričani smo, da ima evangelij, tako danes kot včeraj, vse možnosti, da ga bo svet mladih kot veselo novico znova poslušal, slišal in sprejel.

Misel, da bi mladi evangelij poslušali in sprejeli, je za nas izziv, da bi zavzeto gojili *osebno srečanje*, osebno duhovno spremljanje, v katerem lahko vsak salezijanec vzgojitelj in vsaka salezijanka vzgojiteljica predlaga poti in svetuje izbire. Po don Boskovem zgledu potrebujemo tudi mi vzgojitelje in vzgojiteljice, ki bodo odprti za novosti, ki bodo pripravljene odkrivati, preizkušati in tvegati ter bodo tudi sami res pristne priče v življenju mladih. Pri tem je potrebno docela osebno in spontano srečanje, zanimati se je treba za 'njihove stvari', ne da bi pri tem hoteli vdirati v njihovo zasebnost. Pri spremljanju se raje osredinjamo na pozitivne in njim ljube vsebine, ki jih je potem treba konkretizirati z nalogami, ki so 'mogoče', ki jih je moč 'vrednotiti' in ki jih 'usmerjajo'. Ko govorimo o tem, da se je treba posvetiti 'itinerarijem vzgoje za vero', ne pomeni to najprej, da bi morali mladim prinesiti kaj od zunaj, ampak jim moramo pomagati, da bi v svoji najgloblji intimi odkrivali Božjo navzočnost in da bi razvijali svoje moči in zmožnosti, ki jih nosijo v sebi. Treba je spremljati njihovo življenje in jim pomagati odkrivati njihovo najglobljo identiteto ter njihov načrt življenja.

4.6. ZA MLADE - kajti mladi, še zlasti najbolj ubogi, so dar za nas

Vrhovni predstojnik Juan E. Vecchi je tisti, ki je zapisal, da "so mladi dar za nas".¹⁴ Zagotovo don Vecchi ni zagovarjal revščine mladih. Prepričan pa sem, da če smo z mladimi in sredi med njimi, *so najprej oni in one tisti prvi, ki delajo dobro nam, ki nas evangelizirajo, ki nam pomagajo zares živeti evangelij v tem, kar je najbolj značilno za salezijansko karizmo. Drznem si reči, da so mladi fantje in dekleta, še zlasti najbolj ubogi in pomoči potrebni tisti, ki nas bodo rešili*, ki nam bodo pomagali, da se rešimo svojih rutin, razvad, lenobnosti in strahov; tega, da smo velikokrat preveč obremenjeni z ohranjanjem lastne gotovosti, namesto da bi imeli srce, razum in ušesa odprte za to, kar od nas zahteva Sveti Duh.

Zaradi mladih in vpricho njih se ne smemo izmikati nujnim stvarjem, ki nam jih razkriva ta ista mladinska stvarnost. Zato sodelujemo z našimi ustanovami in številnimi službami ter jih spodbujamo, da bi mlade sprejemali in da bi prisluhnili '*kriku duš*' mladih: da bi prisluhnili osamljenim; pa tistim, ki jih je prizadelo nasilje, družinski konflikti in čustvena ranjenost; ter tistim, ki so zbegani, bolni in žalostni. 'Vesela novica' nas spodbuja, da bi brezpogojno poslušali in sprejemali njihove potrebe, želje, strahove in sanje. Prav tako je nujno, da spodbudimo njihove

¹⁴ GVS 359, str. 24.

zmožnosti za iskanje, njihovo upravičeno ogorčenje zaradi njim nedosegljivih priložnosti, ki zanje ostajajo zgolj prazne obljube. Nujno je, da spodbujamo njihove sanje in tako pospešujemo delovanje, sodelovanje in iskanje boljšega sveta. Pomagajmo jim, da bodo sprejeli 'Božji objem' kot dar, da se bodo naučili z njim jokati in smejati.

5. DVESTOLETNICA DON BOSKOVEGA ROJSTVA

5.1. Prva stoletnica

Obhajamo dvestoto obletnico don Boskovega rojstva. Popolnoma naravno je, da smo nekdanj obhajali tudi **prvo stoletnico**, o kateri vam želim podariti kratek zgodovinski vpogled.¹⁵

Začnimo z izjavo, da se leta 1915 ni obhajala zgolj ena, ampak dve stoletnici, obe zelo 'salezijanski': obletnica don Boskovega rojstva in dočitev 24. maja za obhajanje praznika Marije Pomočnice. Tako je z dekretom odločil papež Pij VII., da bi se tako Božji Materi zahvalil za svojo rešitev iz ujetništva, natančneje: 24. maj je določil za praznik Marije Pomočnice, ker se je prav na ta dan vrnil v Rim.

Zamisel, da bi slovesno obhajali prvo stoletnico don Boskovega rojstva, se je porodila že veliko prej. Vrhovni predstojnik Pavel Albera je želel dati praznovanju dvojni pomen: da bi razširil pobožnost do Marije Pomočnice in poznanje don Boskove osebnosti in njegovega dela, z namenom, da bi pospešil postopek za njegovo beatifikacijo.

V pripravah na praznovanje prve stoletnice don Boskovega rojstva je bilo veliko narejenega že l. 1914. Tisk je na veliko razširjal novice o glavnih prireditvah, ki naj bi se zgodile ob tej priložnosti, in o predstavnikih oblasti, ki naj bi se teh slavij udeležili. Izbrali so načrte za izgradnjo spomenika in nove cerkve; Sveti sedež je odobril spremembo datuma vrhovnega zbora in članom vrhovnega sveta za eno leto podaljšal njihove službe. Kardinal Gasparri je kot kardinal pokrovitelj salezijanske družbe v papeževem imenu napisal posebno poslanico.

Toda nenadejano so nastopile zelo neugodne okoliščine. V letih 1914 in 1915 pride do več tragičnih dogodkov: močan potres na Siciliji, ki je povzročil veliko škode, na srečo pa ni bilo žrtev med SDB in HMP; požar, ki je

¹⁵ Opomba: Na osnovi zapisov Jesusa Gracilliana Garcia ob stoletnici don Boskovega rojstva, ki je za španski Salezijanski vestnik pripravil enajst kratkih člankov, enega za vsak mesec.

v Čilu popolnoma uničil salezijansko hišo v Valdivii; smrt papeža Pija X., ki je bil salezijanec zelo blizu. Na začetku leta 1915 je sledil nov potres, ki je povzročil pravo opustošenje v pokrajini Abruzzi ter povzročil smrt treh hčera Marije Pomočnice, dva salezijanca pa so odkrili v smeteh.

Zgodilo pa se je nekaj, kar je bilo še bolj tragično, boleče in dolgotrajno: izbruh prve svetovne vojne, ki je svet razdelila na dve veliki sprti strani, pri tem pa za seboj puščala na milijone mrtvih. Sprva nevtralna Italija je vojno začela 2. maja 1915, prav na vigilijo slavnostnih dogodkov ob stoletnici praznika Marije Pomočnice.

Vojni spopadi so v številnih deželah zelo prizadeli salezijanske ustanove. Okoli 2000 mladih salezijancev je bilo vpoklicanih k orožju, na eno ali drugo vojskujočo se stran. Vojna je preprečevala ali pa zelo ovirala povezavo oz. komunikacijo z ustanovami salezijancev in HMP. V veliki meri je upadla tudi pomoč sotrudnikov. Vrhovni predstojnik Pavel Albera je nenehno vabil k molitvi, še zlasti je spodbujal spominska slavja v čast Mariji Pomočnici vsakega 24. v mesecu. Jasno, v takih težkih okoliščinah je bilo treba vse čudovite programe ob stoletnici ali ukiniti ali skrčiti ali pa jih prestaviti na primernejši čas. Odločili so se prekiniti praznovanja, omejiti programe in jim dati bolj verski in duhovni značaj; seveda v upanju, da bi kmalu nastopil mir in bi odstranili vse ovire. Ampak miru, ki so ga tako nestrpnost pričakovali, kar ni bilo, in za vedno so odpadli številni predvideni dogodki oz. praznovanja.

Toda kljub vsemu, tudi navkljub dejstvu, da je - kot smo že zapisali - 23. maja, dan pred praznikom Marije Pomočnice, Italija napovedala vojno Avstriji in se tako pridružila zaveznikom, so 24. maja v baziliki Marije Pomočnice obhajali pontifikalno slovesnost, ki jo je vodil kardinal turinski nadškof.

Slavja pa so vendarle bila v Valsaličah in v Castelnuovu. Za sklep stoletnice je vrhovni predstojnik povabil vse don Boskove prijatelje na dve romanji: za 15. avgust jih je povabil na obisk don Boskovega groba v Valsaliče, za 16. avgust pa v Becche na obisk don Boskovega rojstnega kraja in v Castelnuovo, kjer je bil don Bosko krščen.

Valsaliče je obiskala taka množica, da so morali postaviti oltar na arkadnem dvorišču pred grobom. Zbralo se je na tisoče ljudi, ki so zasedli prostor na dvorišču in v bližnji okolici. Najprej petje, molitve in prinašanje darov, potem pa je vrhovni predstojnik Pavel Albera s terase pred don Boskovim grobom podelil evharistični blagoslov. Vsem navzočim so podarili primeren spominek z don Boskovo podobo in nekaterimi njegovimi izreki.

Drugi dan, 16. avgusta, so se k don Boskovi hišici v Becchih zgrnile številne skupine mladih in odraslih, duhovnikov in laikov, iz Turina in bližnje oko-

lice. Pričakali so vrhovnega predstojnika Pavla Albera in ves vrhovni svet. Pavel Albera je vodil sveto mašo, potem pa so tam položili temeljni kamen za novo cerkvico, ki so jo želeli zgraditi v čast Mariji Pomočnici kot spomin na dve omenjeni stoletnici. V Castelnovu so don Bosku v čast odkrili spominsko ploščo, pozneje pa je bil na vrsti še poklon uradnih oseb. Vrhovni predstojnik Pavel Albera je bil imenovan za »častnega občana« Castelnuova.

V Ameriki pa so lahko slovesno obhajali obe stoletnici: tako stoletnico praznika Marije Pomočnice kot tudi stoletnico don Boskovega rojstva. V vseh ameriških državah, kjer je bilo zasajeno salezijansko poslanstvo, so množično obhajali slavja v čast don Bosku in Mariji Pomočnici. V mnogih krajih so ulice in ceste poimenovali po don Bosku in v trajen spomin na ta dogodek postavili razne stavbe in cerkve. Državi, ki sta pri tem najbolj izstopali, sta bili Argentina in Brazilija.

5.2. Obhajanje dvestoletnice

Toliko o zgodovini praznovanja prve stoletnice. Ob dvestoletnici je pred nami po vsem salezijanskem svetu kar veliko dogodkov, ki pa so v veliki meri docela običajni. Želim poudariti isto misel, ki sem jo izrekel že 16. avgusta na Colle Don Boscu ob začetku dvestoletnice.

Ob tej priložnosti sem dejal: medtem ko obhajamo dvestoletnico tega zgodovinskega dejstva, se Bogu neizmerno zahvaljujemo za to, kar je s svojim posegom storil v zgodovini, konkretno prav tukaj na tem becchij-skem griču. V tem pismu sem na tak ali drugačen način že večkrat dejal, da je salezijanska karizma Božje darilo, ki ga je Bog po don Bosku podaril Cerkvi in svetu. V don Bosku se je ta karizma razvijala postopoma: od tedaj, ko je bil še na kolenih matere Marjete, pa do prijateljstva z dobrimi učitelji življenja in predvsem v vsakdanjem življenju z mladimi.

Dvestoletnica rojstva sv. Janeza Boska je jubilejno leto, je 'leto milosti', ki ga v salezijanski družini želimo živeti z globokim občutkom hvaležnosti Gospodu, ki ga želimo živeti v vsej ponižnosti, pa tudi z veseljem. Gospod je namreč tisti, ki je blagoslovil to očarljivo apostolsko gibanje in ga je pod vodstvom Marije Pomočnice ustanovil sv. Janez Bosko. To je jubilejno leto za trideset skupin, ki že sestavljajo to veliko salezijansko družino, pa tudi za mnoge druge, ki se navdihujejo pri don Bosku, njegovi karizmi, njegovem poslanstvu in duhovnosti ter upajo, da bodo prepoznane kot del te družine.

To je jubilejno leto za vse salezijansko gibanje, ki se pri svojih pobudah, dejavnostih in predlogih na tak ali drugačen način sklicuje na don Boska ter s svojo duhovnostjo in s svojimi močmi daje svoj delež pri po-

slanstvu v korist mladih, zlasti najbolj potrebnih.

Ta dvestoletnica hoče biti za vse nas, po vsem salezijanskem svetu, dragocena priložnost, ki nam je podarjena, da bi na preteklost gledali s hvaležnostjo, na sedanost z zaupanjem, prihodnost evangelijskega poslanstva naše salezijanske družine pa sanjali z močjo in evangelijsko novostjo, s pogumom in preroškim pogledom. Pri tem pa se prepustimo vodstvu Svetega Duha, ki nas bo vedno približal Božji novosti. Že priprava na dvestoletnico je bila priložnost za pravo duhovno in pastoralno prenovu naše družine; priložnost, da bi poživili našo karizmo, da bi znova aktualizirali don Boska kot tistega, ki je bil res 'ves za mlade', in da bi v tem duhu šli na *stvarna in človeška obrobja* družbe in mladih. Jubilejno leto in pot, ki jo po tem letu moramo prehoditi, mora biti čas, ki bo v nas preprosto porajal to, kar je naše najgloblje karizmatično bistvo.

Ta dvestoletnica pa mora v nas poživiti tudi spomin na številne može in žene, ki so za ideale našega navdušujočega poslanstva na junaški način darovali svoje življenje v najtežjih in izrednih razmerah po širnem svetu. Dosegli so pravo zmagoslavje in so neprecenljiv zaklad, katerega veličina je poznana samo Bogu.

V duhu teh razmislekov se še bolj zavedamo, ne samo, da don Boska občudujemo in odkrivamo pomen njegove osebnosti, ampak predvsem tega, da moramo še močnejše začutiti **neodpovedljivo dolžnost posnemati** njega, ki se je z becchijskih gričev odpravil na valdoško obrobje in morneško podeželje ter se povezal z vsemi, ki so poskušali storiti kaj dobrega mladim *za njihovo srečo na tem svetu in v večnosti*.

6. MATI MARJETA, DON BOSKOVA MATI IN VZGOJITELJICA

Za don Boska, čigar dvestoto obletnico rojstva obhajamo, je imelo vezilo nekakšno osrednje mesto pri njegovem vzgojno-pastoralnem delu. Zato razlage tega vezila ne morem končati, ne da bi omenil nje, ki je bila njegova mati in vzgojiteljica. Če bi namreč ignorirali oz. molčali o njegovi materi Marjeti, bi s tem hkrati ignorirali številne naravne darove, ki jih prepoznavamo v don Bosku, ki pa imajo svoj izvor, sicer res vedno v Bogu, po človeškem posredovanju pa v njegovi družini in še zlasti v njegovi materi. Predvsem zato ta preprost razmislek.¹⁶

¹⁶ Opomba: Prosil sem Pier Luigi Cameronija, salezijanskega postulatorja za zadeve svetnikov, da bi mi pomagal pri tem kratkem razmisleku. Storil je tako in sem mu za to zelo hvaležen.

Maja leta 1887 je šel don Bosko še zadnjikrat v Rim, in sicer zaradi posvetitve cerkve Srca Jezusovega, ki je trajen spomenik njegove ljubezni do papeža. To je bilo skoraj čisto na koncu njegovega dolgega in zelo aktivnega življenja, ki pa ga je gradnja omenjenega svetišča precej skrajšala. V nedeljo 8. maja je bil njemu v čast pripravljen slavnostni sprejem, ki so se ga udeležili svetni in cerkveni dostojanstveniki iz Italije in tujine. Ob koncu sprejema so v raznih jezikih spregovorili številni povabljeni. Nekdo med njimi je v svoji radovednosti vprašal don Boska, kateri jezik mu je najljubši. Don Bosko je smehljaje se odgovoril: "Najbolj mi ugaja tisti jezik, ki me ga je naučila moja mati; z lahkoto sem se naučil izražati svoje misli, pa tudi pozabil ga nisem tako zlahka kot druge jezike."¹⁷

Don Bosko je vedno priznaval, da je v svoji družini prejel prave vrednote: kmečko pamet, zdravo prebrisanost, čut za delo, občutek za bistveno, spretnost za različna dela, optimizem v preizkušnjah, odpornost v trenutkih nesreče, vztrajnost ob neuspehih, veselje vedno in povsod, duh solidarnosti, živo vero, občutek za resnico in moč čustev, čut za sprejemanje in gostoljubnost; vse dobro, kar je našel doma in kar ga je oblikovalo v človeka, kot ga poznamo. Izkušnja domačega življenja ga je tako zaznamovala, da ko je razmišljal o vzgojni ustanovi za svoje mlade, ni hotel kakega drugega imena, ampak je zanjo izbral ime 'casa' = hiša/dom; in ko je določal, kakšen duh naj bi vladal v tej hiši, ga je opredelil kot 'družinski duh'. Da bi njegova ustanova res odražala tega družinskega duha, je don Bosko prosil svojo mater Marjeto, tedaj že ostarelo in malo utrujeno, da bi zapustila spokojnost svoje domače hišice na gričku in se odpravila v mesto. Tu naj bi poskrbela za njegove mlade, ki so prihajali s cest in ki bi ji lahko povzročili kar nekaj skrbi in nevšečnosti. In je šla, da bi pomagala don Bosku in da bi bila mati tistim, ki so bili brez družine in prikrajšani za ljubezen.

Prav ta navzočnost matere Marjete, ki je v Valdoccu preživela svojih zadnjih deset let življenja, je dala močan pečat temu 'družinskemu duhu', ki ga imamo za srce salezijanske karizme. To ni bilo katerokoli desetletje, to je bilo prvo desetletje, tisto, v katerem so bili postavljeni temelji ozračja, ki se je v zgodovino zapisalo kot '*valdoško ozračje*'. Don Boska so k temu, da je svojo mater povabil v hišo, polno mladih, spodbudile čisto vsakdanje potrebe. V Božjih načrtih je bila njena navzočnost določena za to, da bi presegla meje naključnih potreb in se na previdnosten način vpletla v sveže porajajočo se karizmo. Mati Marjeta se je zavedala tega svojega »novega poklica«. Ponižno in zavestno ga je sprejela. To razodeva njen pogum, ki ga je izkazovala v najtežjih okoliščinah. Pomislimo le na epidemijo kolere, na

¹⁷ MB XVIII, str. 324-325.

njene skoraj kar preroške besede in geste, ko je oltarne prte uporabila za to, da je pripravila povoje za bolnike. Omeniti velja tudi sloviti 'večerni govor', značilno izvirnost salezijanskega izročila. To je bil trenutek, ki mu je don Bosko dajal zelo velik pomen in ki ga je začela prav mati Marjeta, ko je pred spanjem povedala nekaj besed prvemu fantu, ki je prenočeval pri njiju.¹⁸ Don Bosko je to prakso nato nadaljeval, toda ne v cerkvi, ampak na dvorišču ali na hodnikih ali pod arkadnim stebriščem; in to ne kot pridigo, ampak na zelo očetovski in družinski način. Notranja veličina te matere je tolikšna, da se bo njen sin, tudi ko bo že postal izkušen vzgojitelj, še vedno učil od nje. Kot povzetek zadnjih misli nam lahko služi trditev Janeza Lemoyna: »Lahko bi rekli, da je oratorij posebljen v materi Marjeti.«¹⁹

Ta odnos med materjo in sinom se je razvil vse do tega, da je bila mati Marjeta udeležena pri vzgojnem poslanstvu svojega sina: »Dragi moj sin, lahko si predstavljaš, kako težko bi zapustila to hišo, tvojega brata in druge ljubljene; ampak če se ti zdi, da bi bilo to vseč Gospodu, sem pripravljena iti ta trenutek.« Zapustila je svojo ljubo hiško v Becchih in se pridružila sinu med revno in zapuščeno turinsko mladino. Tu se je mati Marjeta celih deset let (zadnja v svojem življenju) požrtvovalno posvečala don Boskovemu poslanstvu in začetkom njegove ustanove in pri tem uresničevala svoje dvojno materinstvo: duhovno materinstvo do sina duhovnika in vzgojno materinstvo do fantov prvega oratorija ter pri tem sodelovala pri vzgoji svetih fantov, npr. Dominika Savia in Mihaela Rue. Sicer nepismena, toda polna tiste modrosti od zgoraj, je bila opora številnim ubogim fantom z ulice, ki so bili nikogaršnji otroci. Skratka: zaradi Božje milosti in osebnega prizadevanja za krepostno življenje je mati Marjeta postala junaška mati, modra vzgojiteljica in dobra svetovalka salezijanski karizmi v času porajanja. Mati Marjeta je čisto preprosta žena, a vseeno blesti med številnimi svetimi materami, ki združene v tihi in stalni molitvi, živijo pred Božji obličjem in v Bogu samem. "Najpreprostejša stvar", ki jo mati Marjeta nenehno ponavlja z zgledom svojega življenja, je naslednja: svetost nam je čisto pri roki in je za vsakogar; uresničujemo jo z vestno poslušnostjo tisti poklicanosti, ki jo Gospod zaupa slehernemu med nami.

¹⁸ Don Bosko o tem dogodku pripoveduje v svojih Spominih na Oratorij (Spomini, prev. A. S. Snoj), str. 129-131.

¹⁹ MB III, str. 376.

7. Z MARIJO, NAJODLIČNEJŠO SODELAVKO SVETEGA DUHA

Ob koncu želim močno poudariti besede papeža, danes sv. Janeza Pavla II., ki jih najdemo ob sklepu njegovega že navajanega pisma, s katerimi nas vabi, da naj imamo vedno pred seboj presveto Mater Marijo, najodličnejšo sodelavko Svetega Duha. Papež nas spomni na evangeljsko pripoved o svatbi v Kani (Jn 2,5) ter nas ob tem povabi, da bi se ozirali na Marijo in ji prisluhnili, ko nam pravi: “Kar koli vam (Jezus) reče, storite!”

Papež ob koncu pisma lepo nagovori salezijance tistega časa, vendar so njegove besede zelo primerne za vso salezijansko družino še danes: »Izročam vas Mariji v varstvo in skupaj z vami ji izročam v varstvo ves svet mladih, da bi tisti, ki jih bo ona pritegnila, spodbudila in vodila, lahko s pomočjo vašega vzgojnega prizadevanja dosegli lik novih ljudi za novi svet: svet Jezusa Kristusa, Učitelja in Gospoda.”²⁰

Tako močna je ta želja in tako močne so besede, s katerimi se na nas obrača papež, da ne moremo reči nič drugega več kot le ‘amen’, ‘tako bodi’. Vsi člani salezijanske družine smemo pri tem računati na Gospodovo milost, na priprošnjo naše Pomočnice in na srce Dobrega pastirja

Naj nam Gospod podeli svoj blagoslov.

ÁNGEL FERNÁNDEZ ARTIME, SDB
vrhovni predstojnik

Rim, 8. december 2014

na slovesni praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije

²⁰ Janez Pavel II., *Iuvenum patris*, števil. 20 (v slovenščini: Salezijanska duhovna knjižnica 21, str. 40).

